

VÄVSTOL

Restaureringsrapport

Vävstolen har antagligen donerats till Karis musei- och hembygdsförening i början av 2000-talet och placerats i förrådet i paviljongen i Strandparken. Den har fått nummer 101 i inventarieförteckningen, men inga uppgifter om dess historia antecknade. De personer som tog emot den är borta.

Den kan vara tillverkad av någon bysnickare för kanske 200 år sedan. Den kräver en golvyta på ca 150 cm x 150 cm. Tydliga spår visar att den har använts redan innan den målades med kromoxidgrön färg. Färglagret är slitet och på många ställen finns endast fragment kvar.

Våren 2021

Medlemmarna i föreningens hantverksgrupp, Gunilla Nummi, Ann-Christin Åstén och undertecknad, valde ut de delar som har spår av den gröna färgen. I förrådet finns delar till ytterligare två gamla vävstolar, omålade. Har den här vävstolens alla delar varit målade?

Skadeanalys

Denna vävstol är annorlunda än de moderna. Den har en enkel och stabil konstruktion som ger en viss tyngd. Som exempel kan nämnas att sidorna/stommen är tillverkade av plankor som är 2 x 10 tum. När alla delar har rengjorts från damm och smuts blev det aktuellt med att foga ihop delarna. Det finns bara en plats för varje del. Vävstolen har från början varit sammanfogad med träpluggar, kilar och ett fåtal smidda spikar. Kilarna och de ursprungliga spikarna saknas (hålerna finns kvar). En viss skevhet i konstruktionen kan konstateras och det kan bero på att delarna stått lutade mot en vägg en längre tid i ett förråd med växlande temperatur och luftfuktighet.

Man har genom tiderna lagt ner mycket arbete på att försöka stabilisera vävstolen, med många spikar på olika ställen, en 6 kg tung järnbalk på slagbommen och t o m silvertejp skvallrar om detta. Sprickor och hål som uppstått när man slagit in kilarna vittnar om en våldsam behandling. Det finns också hål som antyder att den eventuellt varit fastspikad i golvet.

De smidda spikarna har senare ersatts med många moderna. Det finns ingen rost i hålen efter de smidda spikarna, medan de nyare spikarna rostade och kräver mycket arbete för att reparera skadorna. Modernt lim har använts när man tidigare förnyat pluggarna i fogarna i båda sidorna. Några pluggar saknas. Limmet var mjukt, antagligen för att det inte varit avsett för varierande temperaturförhållanden.

Restaurering

De gamla pluggarna har borrats ut från fogarna och ersatts med rundstav och fisklim. Åtta nya kilar som håller ihop vävstolen har tillverkats. Skevheten kunde korrigeras med hjälp av långa skruvtvingar, fastspända under flera veckor, men vävstolen blev inte stabil innan hålen i stommen bakom de nya kilarna var reparerade.

Alla gamla trädelar har behandlats med kallpressad linolja för att förstärka materialet. Reparationer på synliga ställen har retuscherats med bets i anpassade kulörer.

Ungefär 50 arbetstimmar gick åt till restaurering, att återställa skador och lagningar som inte hör ihop med vävstolens ålder.

- Vävstolen har under lång tid förvarats i ett förråd där temperatur och luftfuktighet varierat med årstiderna, som bidragit till skevhet och rostiga spikar. De rostiga spikarna har ersatts med rundstav av olika grovlek och fixerats med fisklim. Fisklimmet är ett organiskt lim som är vattenlösligt och därför borde förvaring i temperaturväxlande och fuktiga förhållanden undvikas i framtiden.
- När vävstolen monteras ihop bör man beakta att hålen för kilarna är handgjorda och därmed olika stora, varje kil är individuellt anpassade till ett visst hål.
- Vissa justeringar behöver eventuellt göras när vävstolen tagits i bruk.

Hur många gamla vävstolar av den här modellen har restaurerats för att användas, och hur många har förstörts för att de blivit oanvändbara efter osaklig behandling på grund av okunskap?

Vid restaureringen har använts:

- Fisklim, ERNST P. AB, Göteborg
- Kallpressad linolja, Sateenkaari Perinnetaito
- Vattenlöslig bets, Borma Wachs

Arbetet utfört av Gunnel Lindberg, restauratorartesan

Nu står vävstolen i sitt nya hem i Antkärrgården.

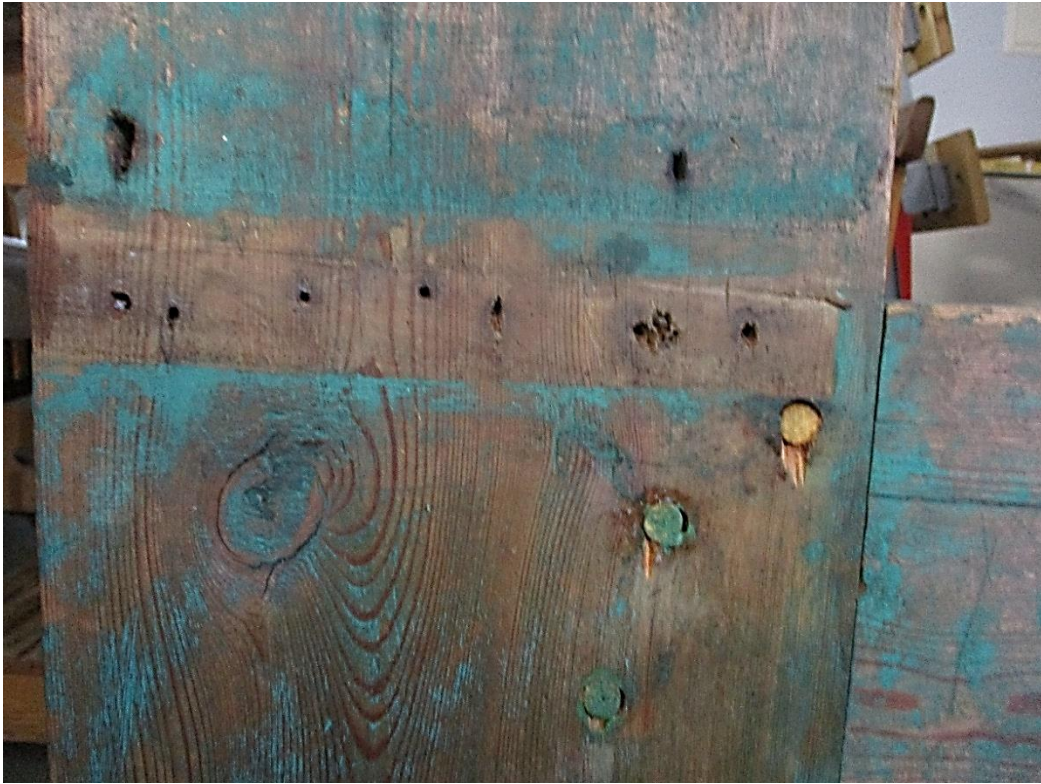

Vävstolens alla delar, rengjorda och linoljebehandlade, på väg in i verkstaden för restaurering och montering.

Belastningskada. Fem spikar inslagna i fogen hjälpte inte.

Limning av spricka som kan ha uppstått när slagbommen fått en extra tyngd, en sex kg tung metallbalk. Här syns också limmet efter silvertejp. Slagbommen på golvet till höger. De långa skruvtingarna hjälper till att korrigera skevheten.

Spikhål där stöden för bänken varit fästa. De övre hålen efter smidda spikar visar bänkens ursprungliga plats. Vävstolen har målats efter att bänken flyttats.

De nya rundstavsändarna har fått färg (kromoxidgrön konstnärsfärg) som avviker något från den gamla men samtidigt markerar åtgärder.

I bänkens stödkonsoler ser man de gamla hålen efter smidda spikar. Spikhål repareras med tunn rundstav.

Sprickor fixeras och rostiga spikar ersätts med rundstav och fisklim

